

Przedmiotem projektu są procesy powstawania i reprodukcji miejskich społeczności lokalnych oraz kulturowe mechanizmy tych procesów. Zakładamy, że współczesne miasta są przestrzenią rozwoju różnorodnych form wspólnot lokalnych, których nie można sprowadzić ani do sąsiedztwa i sąsiedzkich stosunków, ani do oderwanej od terytorialnego kontekstu wspólnoty kulturowej, takiej jak wspólnota stylu życia czy społeczność wirtualna. Postrzegamy miasto jako przestrzeń, w której terytorialny kontekst i świadomość kulturowa oddziałują na siebie, prowadząc do rozwoju różnego rodzaju działań wspólnotowych i tym samym kreując wspólnotę lokalną. Zakładamy, że w procesie tym decydującą rolę odgrywa kultura: symboliczne znaczenia terytorium określają charakter zachowań wspólnotowych, za pośrednictwem których wykształca się zbiorowa tożsamość kulturowa lokalnej wspólnoty. Podstawowe pytanie badawcze, na jakie zamierzamy odpowiedzieć, brzmi: „W jaki sposób różne cechy kulturowe terytorium określają wspólnotowe zachowania ludzi i jakie są kulturowe mechanizmy, za pomocą których zachowania te prowadzą do wykształcenia się pewnych całości społecznych?”. Badania pozwolą ustalić, jakiego rodzaju zachowania wspólnotowe występują w dużych miastach i do jakiego rodzaju wspólnot lokalnych one prowadzą, w jaki sposób wspólnoty te powstają oraz jakie cechy kulturowe terytorium o tym współdecydują.

Badania składać się będą z dwóch ściśle powiązanych i uzupełniających się części: (1) badań ilościowych, których celem będzie wyjaśnienie wpływu cech kulturowych terytorium na poczucie więzi z miejscem oraz zachowania wspólnotowe jednostek, oraz (2) badań jakościowych, zorientowanych na eksplorację mechanizmów kształtowania się miejskich wspólnot lokalnych. W badaniach ilościowych wykorzystana zostanie technika ankiety. Badania ankietowe przeprowadzone zostaną na reprezentatywnej próbie mieszkańców Warszawy, Krakowa i Katowic. Z kolei w ramach badań jakościowych badane będą przypadki różnych wspólnot lokalnych występujących w wymienionych miastach. Wykorzystane zostaną różnorodne techniki badawcze: pogłębiony wywiad indywidualny (30-50 wywiadów w każdym mieście), spacer badawczy, obserwacja i etnografia wizualna.

Efektom projektu będzie wypracowanie koncepcji wyjaśniającej przestrzenno-kulturowe procesy powstawania i reprodukcji wspólnot miejskich i tłumaczącej ich kulturowe mechanizmy. Wypracowanie takiej koncepcji przyczyni się do lepszego zrozumienia przestrzenno-kulturowego charakteru współczesnych wspólnot miejskich i tym samym w istotnym stopniu wzbogaci dorobek socjologii o wątki, na które do tej pory nie zwracano należytej uwagi. Proponowane badania pozwolą jednocześnie udzielić odpowiedzi na pytania o skuteczność różnego rodzaju narzędzi miejskich polityk kulturowych i kulturowego planowania przestrzeni, szczególnie w zakresie kulturowych oddziaływań w obszarze tzw. „wytwarzania miejsc”, czy rewitalizacji i regeneracji, a tym samym wskazać pożądane kierunki ich rozwoju.